Rok X

Nr. 216

DZIENNIK POMORSKI

PRZEDPŁATA:

Miesięcznie w ekspedycji . . 2,55 zł.
Z odnoszeniem i w agencjach . 2,65 „
Na poczcie, już z odnoszeniem . 2,80 „
Kwartalnie w ekspedycji . . 7,65 „
Na poczcie już z odnoszeniem . 8,67 „

Strajki i inne wypadki zwalniają Wydawnictwo z dostarczania numerów bez zwrotu — — części kwoty abonamentowej. — —

OGŁOSZENIA:

na 4 stronie 6 łam. od wiersza mm. lub jego miejsca 15 gr., na 3 str. 30 gr., na 2 str. 60 gr. Dla W. M. Gdańska te same liczby w guldenach. Tłómaczenia i ogł. skomplikowane o 20 proc. drożej. Ogł. z innych krajów płatne tylko w walucie tychże. Terminowego ogłoszenia się nie gwarantuje.

Ogłoszenia przyjmuje się do godz. 9. przed poł.

Sroda: † Suchy dzień
Czwartek: Józefa w., i Ireny

CHOJNICE, czwartek dnia 18. września 1930 r.

Słońca wschód 5.38 zachód 18 10
Księżyca wschód 23.09 zach. 16.18

Wieści o krótkiej treści

Minister Zaleski

przemawiał w Lidze Narodów o sprawie rozbrojenia. stawiając jako warunek zapewnienie bezpieczeństwa.

* * *

Curtius, Briand i Henderson przemawiali na śniadaniu prasy międzynarodowej w Genewie.,

* * *

W Zagłębiu Donieckiem przyszło kilkokrotnie do starć między robotnikami rosyjskiemi a niemieckiemi.

* * *

Z kół sanacyjnych komunikują, że pod przewodnictwem ks. Radziwiłła odbyło się zebranie wszystkich trzech organizacyj zachowawczych. Omawiano na wiecu sytuację polityczną i postanowiono przystąpić do akcji wyborczej pod hasłem naprawy konstytucji.

* * *

W dn. 15 bm. min. sprawiedliwości przyjął na audjencji Radę naczelną Zw. Aplikantów zawodów prawniczych Rzeczypospolitej Polskiej. złożoną z prezesa p. Lewandowskiego i wiceprezesa p. Tereszczenki, którzy zgodnie z uchwałą Rady naczelnej przedłożyli ministrowi jako naczelnemu prokuratorowi Rzeczypospolitej prośbę o złagodzenie środków zapobiegawczych zastosowanych do aresztowanych b. posłów. aplikantów adwokackich, Dębskiego i Pragera.

* * *

Sąd grodzki w Warszawie rozpatrywał sprawę redaktora dziennika ABC p. Jana Sommera, oskarżonego za artykuł pt. „Wizyty ministra Sładkowskiego u sierżanta Chmielewskiego". Po przeprowadzonej rozprawie sąd skazał redaktora na 3 miesiące więzienia.

* * *

W sobotę wyjechało do Jugosławji kilku komisarzy policyjnych dla odebrania od tamtejszych władz sprawcy zamachu na poselstwo sowieckie w Warszawie. Polańskiego. Będzie on przywieziony do Warszawy.

* * *

Kowno. Policja przeprowadziła rewizję w majątku p. Budzyńskiego, b, posła do sejmu litewskiego z frakcji polskiej. Po rewizji p. Budzyński został aresztowany. Powód aresztowania nie jest dotychczas znany.

* * *

Katowice. Na przejeździe kolejowym w Załężu wskutek niedostatecznego zamknięcia zapory został najechany przez pociąg towarowy policjant śląski, jadący na motocyklu. Maszyna została strzaskana a policjant poszarpany na kawałki.

* * *

Statek ekspedycyjny „Ibsjoern" ze zwłokami Franklina przybył we wtorek do Tromsoe. Port i miasto udekorowane są w sztandary na pół masztu. Trumnę zanieśli marynarze do szpitala. W pochodzie żałobnym kroczyli marynarze i wojsko, przedstawicielerządu i konsulowie obcychpaństw

* * *

Berlińska aktorka Małgorzata Koepke. która przybyła do Wiednia na występy gościnne, popełniła z nieznanych powodów samobójstwo

* * *

Rząd Rzeszy postanowił na wtorkowem posiedzeniu przedłożyć parlamentowi znany program ku naprawie sytuacji gospodarczej. finansowo politycznej i socjalno politycznej.

* * *

Francuski minister spraw zagranicznych Briand poświęcił w mowie wtorkowej słowa gorącego wspomnienia Stresemannowi wyrażając żal że nie widzi już obok siebie tego. z którym łączyły go węzły serdecznej przyjaźni.

* * *

Nowy Jork. W Barrautialla (Columbia) policja strzelała do kilkuset robotników z plantacyj, będących bez pracy Jeden robotnik został zabity.

Polacy w Rzeszy nie uzyskali mandatu

Berlin. Według ostatecznych danych urzędowych liczba głosów. uzyskanych przez listy mniejszości narodowej w Niemczech. wynosi 76,438. z tej liczby na głosy polskie przypada około 74,000

Zwyżka głosów polskich w porównaniu z wyborami w 1928 r. przekroczyła 7,000 i daje się zaznaczyć na G. Śląsku niemieckim. na Pomorzu kaszubskiem i pograniczu poznańsko - złotowskiem.

. Małą zniżkę głosów natomiast wykazują Prusy Wschodnie i Berlin. Dotychczasowy stan posiadania utrzymano w Westfalji.

Artykuł Poincarego przeciwko rewizji traktatów pokojowych

Paryż. „Excelsior" drukuje kolejny artykuł Poincarego z serji tych, które ukażą się w tem piśmie co 2 tygodnie, a równocześnie w dzienniku „La Nation" w Buenos Aires.

Obecny artykuł b. prezydenta republiki poświęcony jest sprawie rewizji traktatów pokojowych. Ostrzega on tych. którzyby do podobnej roboty chcieli przyłożyć rękę. przed zgubnemi jej następstwami. Wyraziłyby się one przedewszystkiem w fatalnych rozterkach pomiędzy samymi sprawcami tego zgubnego dzieła. Narody potężne, wejdą w konflikt z skromniejszymi narodami. niezdolnemi do oparcia się im. Nawet przed zgromadzeniem, najbardziej bezstronnie usposobionem. obawiać sie należy. że właśnie potężne te i antyczne narody wezmą odstatecznie górę. Umieją one lepiej od innych działać na prasę międzynarodową i opinję cudzoziemską, umieją wprowadzać w błąd umysły i wzbudzać w nich zamieszanie przez kampanje wyrafinowanej zręczności i zawsze potrafią przeciągnąć ostatecznie na swą stronę nawet najmniej życzliwie dla nich usposobionych sędziów.

Komentując ten artykuł, dziennik „Figaro" zapytuje; czy Briand odczuje całą niesławną logikę tak mistrzowskiego rozbicia jego chimerycznej polityki locarneńskiej.

Wyjaśnienie

Do sprawozdania naszego o niedzielnej manifestacji centrolewu w Toruniu zakradły się nieścisłości o tyle, że policja przeprowadziła rewizję nie w lokalu Zjednoczenia Zawodowego Polskiego (NPR.) lecz w biurze Związków Klasowych (PPS) w Toruniu. Aresztowany p. Rusinek jest sekretarzem Związków Klasowych w Grudziądzu nie zaś Zjedn. Zaw. Polsk.

O współczesnej Europie

Znakomity dramaturg włoski. autor głośnych na całym świecie utworów scenicznych, Luigi Pirandello, zdecydował się wyemigrować do Ameryki. Wiadomość o tej podobno nieodwołalnej decyzji wywołała olbrzymią sensację i ożywione komentarze. Zapytany o motywy swej decyzji, Pirandello udzielił niezwykle ciekawej odpowiedzi, która brzmiała następująco:

— „Życie w Europie stało się nieznośne. Do wojny światowej było w Europie pokolenie, które szczyciło się swą młodością, dążąc aby żyć i myśleć a nawet umierać młodo. Dziś młodość znikła. Dzieci już rodzą się starcami, a każdy lęka się być młodym. W Europie niema miejsca dla młodych, A ja. mimo swych sześćdziesięciu sześciu lat, czuję się młodym i dlatego zdecydowałem się przenieść na stałe do młodego narodu amerykańskiego. Sprzedałem już swą willę w Rzymie i wkrótce zamieszkam w Nowym Jorku"

Zapytany. czy na decyzję jego nie wpłynęły względy materjalne, Pirandello odpowiedział:

— „Nigdy nie umiałem i nie umiem robić pieniędzy. Wszyscy autorzy sceniczni są biedni Sądzę, że nawet Bernard Shaw bywa nieraz w kłopotach finansowych. Pieniądze na teatrze robią dyrektorzy teatrów, agenci. przedsiębiorstwa reklamowe, lecz nie autorzy"

Wyjazd Pirandella na stałe do Ameryki nabiera szczególnego znaczenia ze względu na narodowość. Okazuje się. że dla człowieka „który czuje się młodym" niema miejsca nawet w faszystowskich Włoszech.

Bilans handlowy w m. sierpniu.

Warszawa. Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego bilans handlowy państwa polskiego łącznie z Wolnem Miastem Gdańskiem w sierpniu rb. przedstawia się w sposób następujący:

Przywieziono 324,830 ton towarów o wartości 188.489,000 zł. Wyweziono 1.627,673 ton towarów o wartości 201.486,000 zł. Saldo dodatnie bilansu handlowego wynosi 12,997.000 zł.

Teror wyborczy w Niemczech.

Berlin. We wschodniej Pomeranji, we wsi Domsdorf zwołane zostało przez polskie związki ludowe zgromadzenie przedwyborcze, na którem miał przemawiać proboszcz ks. Domański

Gdy ks. Domański zaczął wygłaszać przemówienie wyborcze w języku polskim. na sali wszczęło awanturę kilkudziesięciu hitlerowców, którzy zmusili następnie gospodarza lokalu do zażądania przerwania zebrania i opuszczenia sali przez uczestników wiecu

Jak donosi „Deutsche Tgsztg.", po zebraniu tem pomiędzy Polakami i Niemcami rozpoczęła się bójka, w czasie której został raniony 1 Polak i 3 Niemców. Bójkę zlikwidowała żandarmerja.

Wielkie manewry Reichswehry.

Według doniesień z Gotha, rozpoczęły się tam ramowe ćwiczenia Reichswehry. które mają być największemi i najwszechstronniejszemi manewrami niemieckiej Reichswehry, jakie odbywały się od czasu wielkiej wojny. Manewry te potrwają do czwartku.

Podczas manewrów obecni będą: min. Reichswehry gen. Hoye, wielka liczba b. oficerów i dowódców armji cesarskiej oraz liczni attache wojskowi państw obcych. Od 16 bm. obecny będzie również prezydent Rzeszy Hindenburg.

Nowy Landru aresztowany został w Atenach.

Prasa grecka donosi o dokonanym ostatnio przez policję ateńską aresztowaniu niejakiego Piotra Kulaksidesa, oskarżonego o zamordowanie siedmiu swoich żon i przygotowywaniu morderstwa swej ósmej narzeczonej.

Aresztowanie nastąpiło w przeddzień wesela. Grecki Landru przyznał się do zamordowania ostatniej swej żony, zaprzecza jednak kategorycznie jakoby był winny śmierci poprzednich swych żon.

Sprawa wywołała ogromne poruszenie wśród ludności i. jak zwykle bywa, całą serję doniesień miały paść ofiarą zwyrodniałego zbrodniarza. o tajemniczem zniknięciu kobiet, które jakoby

Szpetne głosy

po aresztowaniach przewódców politycznych.

Na uwiecznienie zasługują niektóre głosy pism obozu rządowego o aresztowaniach posłów

W naczelnym artykule „Gazety Polskiej“ (nr. 250 z 11-go września br.) pod nagłówkiem, który sam już mówi o treści. znajduje się ustęp:

„— Nie od rzeczy będzie nadmienić iż wśród aresztowanych posłów spotykamy się z nazwiskami, które znajdują się w kartotece zwykłych. pospolitych przestępców kryminalnych, napiętnowanych mianem... złodzieja, Nazwisko posła Baćmagi. aresztowanego ostatnio. między innymi, znane jest z afery przywłaszczenia pieniędzy publicznych i nadużyć służbowych“.

W chwili, gdy aresztowani zostali wybitni przewódcy stronnictw opozycyjnych z powodów politycznych, główny dziennik obozu rządowego. pozostający pod redakcją naczelną p. Miedzińskiego. doczepia do nich kogo? Jedynego posła. stojącego pod zarzutem przestępstwa pospolitego, Baćmagę, który jednak był właśnie posłem BB. Doczepienie to, haniebne samo przez się w swej bezczelnej przewrotności, dokonane jest w dodatku w sposób w takim wypadku szczególnie nikczemny, przez wyrażenie w liczbie mnogiej: spotykamy się z nazwiskami... między innymi..,

W związku z tem stwierdzić należy, iż komunikat urzędowej agencji PAT. doniósł o aresztowaniach w następujący sposób, bez żadnego rozróżnienia:

„— W okresie ubiegłej sesji sejmowej władze bezpieczeństwa oraz władze sądowe zarejestrowały szereg przestępstw zarówno natury kryminalnej. jak o charakterze politycznym, popełnionych przez b. posłów sejmowych“.

Powtórzyć tylko można słowa, które po podaniu komunikatu PAT dodał „Kurjer Warszawski“ (nr. 249 z 11-go bm. wyd. por,)

„— Bezstronnego czytelnika uderzyć musi od razu sposób zredagowania powyższego komunikatu przez PAT. Szkoda, że panowie z Pol. Ag. Tel. jasno nie powiedzieli. kogo to z b. posłów obciążają zarzutami natury kryminalnej“.

W szczególnie brudny sposób przedstawia aresztowania i aresztowanych „Kurjer Poranny“ pp. Fryzego i Ehrenberga (nr. 252 z 11-go września br.). który z własnej pilności do nazwisk poszczególnych aresztowanych doczepia złośliwe charakterystyki ogólnikowo - kłamliwe, a o smaku moralnym tego plugawca świadczą takie wyrażenia:

„— W hotelu sejmowym, choć powstała wrzawa przy aresztowaniu b. posła Barlickiego, który otworzył okno i krzyczał na całe gardło...“

Godnym współzawodnikiem pisma p. Fryzego jest „Kurjer Czerwony“ p. Butkiewicza, który taki opis aresztowania pos. Al. Dębskiego wkłada w usta dozorcy domu:

„— Przyjechali panowie z policji, pytali o mieszkanie p. Dębskiego. Jedni poszli frontem, drudzy razem ze mną schodami kuchennemi. Otworzyła nam służąca i zawiadomiła p. Dębskiego, który wyszedł do nas w bieliźnie. Kiedy oficer policji zażądał, by p. Dębski się ubrał. ten odpowiedział, że mu się nie śpieszy. Na naleganie oficera ubrał się. zapalił papierosa i zaczął spacerować po pokoju. Polcja czekała ze 20 minut, Wreszcie dwaj posterunkowi włożyli na p. Dębskiego płaszcz. wzięli pod ręce i zaczęli sprowadzać ze schodów. Na schodach p. Dębski krzyczał, hałasował, wierzgał nogami, Kiedy policja z p. Dębskim wyszła za bramę. zamknąłem ją, poszedłem do mieszkania i nic już więcej nie słyszałem. Rano zobaczyłem przed bramą kawałki stłuczonego szkła, ale skąd się one wzięło, nie wiem“.

Ten stróż - narrator z Okólnika 11 śmierdzi z daleka dziennikarskim stylem czerwonej „Prasy Polskiej“ z ul. Marszałkowskiej.

Z „Kurjera Porannego“ warto upamiętnić tak że zdanie (nr. 252 z 11-go bm.):

„— Wiadomość o aresztowaniu b. posłów rozeszła się szybko po Warszawie, nie wywołując nigdzie większego wrażenia“.

Mieszkańcy Warszawy mogą sami najlepiej ocenić wartość twierdzeń pism, pp. Fryzego i Ehrenberga.

Drugie ich pismo „Przegląd Wieczorny“ (nr. 210 z 11-go bm.) pisze o aresztowaniach nocnych ni mniej ni więcej:

„— Zarządzenia te, które w każdem praworządnem państwie przyjętoby jako rzecz zupełnie zrozumiałą odrazu próbuje sejmokracja wyzyskać dla swych celów“.

Trudno o dalej posuniętą bezczelność!

Zadanie zwalczania Rady Adwokackiej i pouczania jej o prawie i procedurze podjął się „Express Poranny“ (nr. 252 z 11-go bm.), który pisze o uchwale Rady Adwokackiej:

„— Uchwała ta zawiera zakwestjonowanie podstaw prawnych zatrzymania b. posłów sejmowych. Jak informują z kół prawniczych, wszelkie wątpliwości co do tego obala całkowicie art. 167 kodeksu postępowania karnego, który głosi: „Prokuratorowi i policji służy w każdej chwili prawo zatrzymania podejrzanego. gdy zachodzą warunki niezbędne do wydania postanowienia o aresztowaniu, a zwłoka mogłaby spowodować ucieczkę podejrzanego lub zatarcie śladów przestępstwa“. Uchwała tedy Rady Adwokackiej jest zdaniem wybitnych prawników oparta na mylnej wykładni procedury“.

Cała rzecz właśnie w tem, że art. 97 konstytucji i art. 164 i nast. kod, post, kar. dają w sprawie aresztowań zupełnie inne przepisy, a art. 167 przewiduje wyjątek tam. gdzie zwłoka mogłaby spowodować ucieczkę lub zatarcie śladów, a tu niema wogóle możności twierdzenia czegoś podobnego.

Byłoby rzeczą bardzo cenną, aby ci rzekomi.., wybitni prawnicy uchylili przyłbicy i jawnie wystąpili z tym poglądem. a będą ludzie wiedzieli, co o nich sądzić jako o prawnikach, jako o adwokatach, jako o ludziach.

Zachowawczy z BB. „Dzień Polski“ (nr. 245 z 10-go bm), podał wiadomość o aresztowaniach pod tytułem:

„— Aresztowania działaczy Centrolewu“

A potem krótko:

„— Dziś około godz. 3 w nocy aresztowano w Warszawie byłych posłów: Norberta Barlickiego, d-ra Hermana Liebermana. d-ra Adama Pragera, Stanisława Dubois (wszystkich z PPS. CKW). Kazimierza Bagińskiego (Wyzwolenie), d-ra Władysława Kiernika (Piast) i Aleksandra Dębskiego (OWP).“

Prawdopodobnie główny gospodarz „Dnia Polskiego“. ks. Janusz Radziwiłł z Ołyki, wie, że b. wojewoda wołyński p. Aleksander Dębski nie jest działaczem Centrolewu Prawdopodobnie także nie on sam w tym obozie rozumie i odczuje, że w takich chwilach tego rodzaju omyłki i nieścisłości nie są smaczne. Mała rzecz, a brzydka.

Żałosny przebieg zebrania „bebechowskiego“ w Tucholi

Z Tucholi donosi „Słowo Pomorskie“

Na 12 9 godz 1-szą po południu zwołano do hotelu Du Nord zebranie Be-Be. Na zebranie to miał przybyć pan major Kuliczkowski z Grudziądza. O godzinie 1.30 zagaił zebranie prezes powiatowy Be-Be adwokat Piskozub, dawniejszy piastowiec. Nadmienić należy. że pan Piskozub jest bratem naczelnego redaktora sanacyjnego „D. P“ p. Brzega. Za stołem zasiedli pp Piskozub Saganowski — burmistrz i Goz — nauczyciel seminarjum; ten ostatni sekretarzował.

Przewodniczący wygłosił półtoragodzinny referat tak jałowy. że nikogo nie zainteresował. Po referacie przewodniczący sprawdzał obecność zaproszonych wójtów, którzy otrzymali instrukcje pozakładania kół Be-Be przy każdem wójtostwie Na pierwszy ogień poszedł pan Dykiert wójt z Pruszcza Tucholskiego, który miał zdać sprawozdanie z działalności bebechowskiej na jego terenie. Pan D. gęsto jednak usprawiedliwiał się z marnych wyników akcji. ponieważ jak twierdził ludzie najpierw chcą wiedzieć, z czem B B pójdzie do wyborów i kto będzie kandydował.

Oznacza to, że tam są dość wyrobieni ludzie i robią dobrze. bo przypominają się niesławne dzieje dawnej trzydziestki. Po takich relacjach już dalszych wójtów nie pytano. Zaznaczyć należy że pan Dykiert to filar dawnej trzydziestki — i tak licho się spisał.

Przy wywoływaniu wszystkich placówek okazało się, iż zaledwie jedna dziesiąta część jest obecna, wszystkich razem na sali naliczono 31 osób i w większości ciekawych nie należących do bloku.

Następnie otworzył przewodniczący dyskusję nad jego referatem. Do głosu zapisał się p Praśniewski jako pierwszy. W dosadnich słowach zaczepił on referat i wykazał sanacyjną obłudę przedwyborczą i obietnice nieziszczalne oraz powołał się na wybory uzupełniające w gnieźnieńskim okręgu. gdzie blok agitował, aby Polacy nie głosowali na listy polskie i tem samem ułatwiano uzyskanie przez Niemców mandatu. A tu znów nawołuje blok do jednej listy polskiej, niby przeciw Niemcom!

Mówca zaznaczył. iż jest zwolennikiem jednej listy polskiej, lecz za wykluczeniem Be-Be. Podczas przemówienia pana Praśniewskiego usiłował jeden z zagorzałych sanatorów nauczyciel p. Nowaczyk przeszkodzić mówcy i żądał aby przewodniczący odebrał głos mówcy. Jednakże przewodniczący nie miał odwagi odebrać głosu i prosił mówcę o trzymanie się w granicach krytyki — referatu. To tylko było potrzebne mówcy, który punkt po punkcie poddał ostrej krytyce, określając cały referat jako nierealny. Na zakończenie wyjął z kieszeni Głos Tucholski i wskazał na ogłoszenia komornika, który ogłaszał aż 15 licytacyj u rolników. Pan Praśniewski oświadczył: to jest dowód, w jakiem położeniu znajduje się rolnictwo i dzięki gospodarce sanacyjnej i na tem zakończył swe wywody.

Zpośród aresztowanych demonstrantów

ujętych podczas niedzielnych manifestacyj w Warszawie. 4 znajduje się w więzieniu śledczem 70 oddano pod nadzór policyjny. Nie wolno im opuszczać miejsca zamieszkania.

W Lublinie odbędzie się już w środę proces przeciwko posłance Kosmowskiej, aresztowanej za przemówienie podczas zebrania protestacyjnego w niedzielę.

Śmiertelny wypadek na kopule św. Piotra.

Rzym. Niejaki Nitrati Marceli z Bracciano znalazł się na kopule. skąd rozlega się widok pod Rrzymem, zwiedzając bazylikę Św. Piotra, na całe miasto. Prawdopodobnie przez nieostrożność Nitrati przechylił się poza balustradę, okalającą platformę na szczycie kopuły, i spadł z wysokości sześćdziesięciu metrów. zabijając się na miejscu.

* * *

W Lieperdze (Heilsberg) w Prusach Wschodnich przy budowie nowej nadawczej stacji radjowej spadło trzech robotników z wysokości 35 metrów. Jeden został zabity 2 inni ciężko ranni.

Historyczny pałac wędruje przez Ocean.

Historyczny zamek Hornby - Castle, siedziba hrabiów Leeds, jeden z najwspanialszych pomników brytyjskiej architektury z wieku XVI, ma zostać zburzony. Kamienie. wspaniałe okazy. z których zamek jest zbudowany są ogólnej wagi 250 tys. tonn. Po rozbiórce zostaną one przewiezione do Ameryki, ponieważ jeden z miljarderów amerykańskich zapragnął zostać właścicielem historycznego zabytku. Wkrótce zostanie rozpoczęta budowa tego wspaniałego zamku, według tego samego planu. który po drugiej stronie Atlantyku narysowali architekci 16 stulecia. Ciekawe. ile na tym interesie zarobią hrabiowie Leeds.

PRZEGLĄD PRASY.

Zachowawcy z BB. o aresztowaniach.

Głosy o aresztowaniach przewódców stronnictw, dochodzące od strony odłamu obozu rządowego, nie są pozbawione zajmujących oświetleń.

Krakowski „Czas“ przedstawiający tam czynnik najwytrawniejszy, mimo zajadłego poniżania Sejmu przez szereg lat, czego skutki teraz zapewne zaczyna widzieć. pisał już po drugim wywiadzie p. Piłsudskiego (nr. 205 z 7-go bm.):

„— Co się tyczy poruszonej również w wywiadzie sprawy pobierania diet przez prezydjum Sejmu i członków komisji kontroli długów państwa, jest ona conajmniej wątpliwa, a nie ulega wątpliwości, że musi istnieść organ, któryby w przerwie, spowodowanej przez wybory, funkcje prezydjalne sprawował“.

Po aresztowaniach zaś pisze „Czas“ na naczelnem miejscu (nr. 209 z 12-go bm.):

„— Aresztowanie 18 byłych posłów wywołało w całym kraju głębokie wrażenie, a niezawodnie zwróci także na siebie uwagę zagranicy. Motywy jego nie są dotąd przejrzyste...

Między rządem a sejmokratycznym Sejmem rysowała się coraz większa przepaść. Nie będzie przesadą nazwać ją: przepaścią obustronnej nienawiści, Rząd upokarzał Sejm i okazywał mu lekceważenie, zarówno w czynach. jak i w słowach jaskrawych. Sejm odpłacał to złośliwemi i namiętnemi atakami na rząd, Prasa rozdmuchiwała ogień. Jest to stan rzeczy niezdrowy, niedopuszczajacy do normalnego funkcjonowania państwa, dla bytu Polski niebezpieczny:::

Aresztowanie szeregu posłów sejmowych pod zarzutem organizowania gwałtów przeciw rządowi jest dowodem, że rząd chce widocznie skończyć z taktyką kryptodyktatury, jakiej się dotąd przez lat pięć trzymał.

Epilogiem politycznym aresztowań (o epilogu sądowym, jaki sprawa ta musi znaleźć, mówimy dalej) może być albo jawna dyktatura na wzór innych dyktatur europejskich, albo przeprowadzenie reformy konstytucji w duchu ograniczenia sejmowładztwa Albo nie będzie w Polsce przez pewien czas żadnego Sejmu, albo zbierze się Sejm, skłonny i zdolny do przeprowadzenai takiej reformy ustroju, która usunie obecną, choć tylko papierową sejmokrację, jaka jest podstawą dzisiejszej konstytucji:::

Należy sobie życzyć, aby władze sądowe jaknajprędzej przeprowadziły dochodzenia i wydały wyrok, który niewątpliwie będzie rzeczowy i ponad partyjny. Wyrok ten odegra doniosłą rolę w walce o ustrój Polski, bo musi osłabić autorytet jednej ze stron walczących, o losy Polski. Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa rząd, rozpoczynając grę tak stanowczą, musi być pewnym prawnych podstaw całej, swej akcji, gdyż inaczej reforma ustroju Polski byłaby poważnie zagrożona.::“

Do tych wcale wymownych poglądów dodaje „Czas“ nazajutrz, na podstawie wiadomości o zarzutach czynionych aresztowanym. dalsze uwagi na naczelnem miejscu (nr. 210 z 13-go bm.):

„— Wolno wypowiedzieć nadzieję, że cała sprawa nadaje się do szybkiego załatwienia i nie będzie długo zatrudniać sądów. Nie wiemy, oczywiście, czy sąd uzna aresztowanych winnymi i nie wolno nikomu przesądzać jego wyroku. Ale śledztwo nie powinno trwać długo“.

Zarazem wzywa „Czas“ do spokoju i stwierdza:

„— Na szczęście, jak się zdaje opozycja to rozumie. Zarówno organy centrolewu; jak organy endeckie wzywają swoich zwolenników do zachowania spokoju“.

Warszawski „Dzień Polski“ ks. Janusza Radziwiłła pisząc na naczelnem miejscu o... nakazach moralnych (nr. 249 z 14-go bm.):

„— Przewidzieć można zgóry, iż z łamów prasy opozycyjnej posypią się zarzuty nieliczenia się z prawem, ignorowania, łamania ustaw i kodeksów, Istnieje przecież coś wyższego ponad artykuły cyframi kolejnemi opatrzone. Żaden kodeks, żaden przepis nie jest w stanie ani przewidzieć, ani ująć nieskończonej ilości konfliktów, jakie życie wytwarza pomiędzy poszczególnemi jednostkami, lub też pomiędzy jednostkami a społeczeństwem.“

Wileńskie „Słowo“ p. Mackiewicza wyraża swój pogląd w sposób najbardziej uproszczony. mianowicie rysunkiem. który przedstawia co następuje (nr. 208 z 11-go bm.):

— Z jednej strony data 1920 i człowiek z twarzą p. Witosa, wyolbrzymiony, z widłami jakby skrawionemi, nasiępuje z góry butem na dworek ziemiański::: Z drugiej strony data 1930, tensam człowiek w celi więziennej, znękany, na tapczanie, pszed nim na podłodze kawałek chleba i woda, pod tapczanem szczur::: Podpis: nierychliwie, lecz sprawiedliwie:::

Prawdopodobnie nikt nie pozazdrości pismu p. Maćkiewicza ani pomysłowości ani smaku. Niektórzy przypomna sobie, że właśnie w r. 1920 był p. Witos prezesem Rady Ministrów Rządu Obrony Narodowej. Wielu zapewne dobrze zapamięta ten rysunek z 11-go września 1930.

Kolarze baczność na Polskie Morze

W chwili kiedy nasz wróg wyciąga rękę po prastare ziemie polskie, musi się on spotkać z odprawą godną trzydziestomiljonowego narodu polskiego, prahistorycznego włodarza tych ziem.

Kolarstwo polskie pozostawiając czynnikom państwowym i sferom politycznym obronę tych ziem w sposób. jaki one uważają za stosowny — przyłącza się do tej akcji odparcia wroga od ziem rodzinnych, a jako zadokumentowanie swego stanowiska organizuje Wielki Bieg Kolarski do Polskiego Morza. Bieg ten będzie odpowiedzią polskego społeczeństwa sportowego na zakusy rewizjonistyczne i bezpodstawne pretensje niemieckie a równocześnie dowodem tężyzny fizycznej narodu polskiego gotowego każdej chwili do obrony granic swojej Ojczyzny.

W związku z powyższem Warszawski Okręgowy Związek Kolarski organizuje w czasie od 1 do 5 października br Wielki Bieg Kolarski do Polskiego Morza, na trasie Warszawa — Gdynia — Warszawa, ogółem 903 klm.

Pierwszy etap dnia 1 października Warszawa — Grudziądz klm 241 (przez Płońsk; Sierpc; Wąbrzeźno — nocleg).

Drugi etap dnia 2 października Grudziądz — Gdynia klm 181 (przez Nowe, Skórcz, Starogard; Skarszewy; Kościerzyna; Kartuzy; Przodków; Karczemka; Gdynia — nocleg).

Dnia 3 października: Gdynia — dzień wypoczynku.

Trzeci etap dnia 4 października: Gdynia — Toruń klm 247 (przez Grudziądz;Chełmno; Chełmża; Toruń — nocleg).

Czwarty etap dnia 5 października: Toruń — Warszawa — meta klm 234 (przez Włocławek; Płock; Wyszogród; Zakroczym; Modlin; Nowy Dwór; Warszawa).

Bieg powyższy dostępny jest dla zawodników licencjonowanych. Start wyłącznie na rowerach krajowej produkcji

Zgłoszenia zawodników kierować należy do dnia 26 września br do Warszawskiego Okręgowego Związku Kolarskiego, Warszawa Wiejska II m. 16.

W zrozumieniu wyczynu jakim będzie Bieg Kolarski do Polskiego Morza zostało zgłoszonych cały szereg nagród między innemi Państwowa Wytwórnia Uzbrojenia w Radomiu zgłosiła wielką nagrodę przechodnią swojej Wytwórni Rowerów „Łucznik"

Przedstawienia Pasyjne w Oberammergau

W roku bieżącym mieszkańcy niewielkiej górskiej wioski Oberammergau, położonej w pięknej kotlinie na północnych skłonach Alp w Bawarji. znowu przeżywają natchnione chwile od twarzania dziejów Męki Pańskiej. Przed 300-tu laty Oberammergau było nieznaną szerszemu światu góralską wioszczynę. Morowa zaraza. która wówczas nawiedziła te okolice, była powodem oryginalnego ślubowania jej mieszkańców, którzy na podziękowanie Panu Bogu za ustąpienie tej klęski zobowiązali się odtwarzać co 10 lat dzieje Męki Pańskiej. I od tej chwili zapadła górska wioska staje się coraz sławniejszą w całym świecie.

Nie ulega wątpliwości. że dzisiejsze przedstawienie pasyjne w Oberammergau muszą się bardzo różnic od tych, jakie były w początkach lecz nie w zasadniczej myśli. Zresztą nie mam zamiaru robić jakichś specjalnych studjów porównawczych w tej sprawie, jak to niektórzy czynią i dlatego dochodzą do fałszywych wniosków. Na przedstawienia pasyjne w Oberammergau nie należy patrzeć z punktu widzenia historycznego, ale jako na oryginalny w swoim rodzaju i piękny zarazem przejaw wyrażania uczuć wdzięczności Panu Bogu za otrzymane łaski. A ponieważ każde dzieło ludzkie ,choćby najpiękniejsze, jest jednak niedoskonałe, tak samo też jest i w tym wypadku. Nie można więc od tych ludzi. którzy z zawodu są przeważnie rzemieślnikami i rolnikami wymagać na scenie skończonego arcydzieła, tembardziej, że mamy tu do odtworzenia rzecz o charakterze wyjątkowym. Mimo to trzeba przyznać że amatorzy z Oberammergau w całości z ról wziętych na siebie wywiązują się nieprzeciętnie. Niektóre nawet role jak Judasza, Marji Magdaleny, a także sceny zbiorowe, jak Ostatnią Wieczerzę — są odtwarzane po mistrzowsku.

Jedynie w tym roku zawiódł pan Lang Alojzy, grający rolę Chrystusa. Jest to pierwsza i najważniejsza rola w całem przedstawieniu, około której toczy się cała akcja.Lang grający bez względu na pogodę, (scena jest bez nakrycia), wskutek częstych deszczów, nabawił się obrzydliwej chrypki i dlatego swym ostrym głosem trochę psuje poważny nastrój. Pozatem nic prawie nie można zarzucić grającym; często nawet ma się wrażenie że ci ludzie wychodzą z siebie przestają być odtwórcami i jakby rzeczywiście przeżywają to, co odgrywają. Z największem odczuciem i powagą grzona Ostatnia Wieczerza. Stosunkowo zaś najmniej udatną sceną jest zmartwychwstanie. Lecz trzeba wziąść pod uwagę i to, że jest to scena najtrudniejsza do odtwarzania.

Całą akcję Męki Pańskiej w antraktach przeplatają: chóralne śpiewy z muzyką, które są zupełnie bez zarzutu i żywe obrazy ze Starego Testamentu I tutaj należy z wielkiem uznaniem podkreślić, że o ilew przedstawieniu są pewne niedociągnięcia. to żywe obrazy są skończonem arcydziełem; czegoś podobnego trudno znaleźć nawet w najlepszych europejskich teatrach. Choćby nie było przedstawienia pasyjnego, a same tylko te żywe obrazy w połączeniu z chórami i muzyką, już po to samo warto pojechać do Oberammergau. Dużo też uroku całości dodaje urocze położenie Oberammergau wśród niebotycznych gór Alpejskich; następnie, słoneczne oświetlenie sceny. inne przed południem, a inne popołudniu, bo trzeba wiedzieć że przedstawienie trwa prawie przez cały dzień, bo od 8 rano do 12 w południe poczem przerwa do 2, a kończy się o 6 wieczorem Wszystkie więc efekty słonecznego oświetlenia sceny są po mistrzowsku wyzyskane.

Jeden jeszcze zarzut możnaby zrobić samemu budynkowi, w którym to wszystko się odbywa, a mianowicie, jest to całkiem nowoczesny budynek widownią przypomina wielki dworzec kolejowy, a scena — nowoczesne gładkie budynki, co w zestawieniu z akcją, która w Jerozolimie napewno miała inne otoczenie, — wygląda dosyć rażąco. Tak samo cały zespół tych budynków nie harmonizuje się z charakterem miejsca, jakim jest Oberammergau.

Mimo to wszystko jednak warto być na przedstawieniu pasyjnem w Oberammergau, bo podobnych rzeczy gdzieindziej się nie znajdzie.

Na zakończenie zaznaczyć również należy, że pod względem zewnętrznego wyglądu grających czegoś podobnego w żadnym teatrze się nie spotka, wszyscy bowiem grający nie są ucharakteryzowani. lecz specjalnie są dobierani z pośród mieszkańców, których warunki i wygląd zewnętrzny nadaje się do poszczególnych ról. Również pod względem kolorytu szat nie można im nic zarzucić.

Największem ale w tem pięknem dziele jest szalona drożyzna, jaka panuje w Oberammergau Ma się wrażenie, że w ciągu tych kilku letnich miesięcy. mieszkańcy tego miasteczka chcą tyle zarobić aby im starczyło na następne 10 lat nieurodzaju, jaki tam zapewne panuje między jedną a drugą serją przedstawień.

Oberammergau, we wrześniu 1930 roku.

Ks Dr. A, Marchewka

Aparat do utrwalana dźwięków.

Zachodnio - niemiecka radjofonja zaprowadziła na stacjach nadawczych instalacje techniczne umożliwiające utrwalenie na płytach gramofonowych współczesnych wydarzeń oraz różnych audycyj radjowych nadawanych przez radjo.

Dzięki rozwojowi techniki doszliśmy dziś do tego. że możemy utrwalić na płytach autentyczne wydarzenia współczesne. Jedna z niemieckich stacyj nadała kiedyś słuchowisko. przedstawiające końcowe etapy wyścigów samochodowych Z powodu późnego czasu była już niemożliwa dalsza południowa transmisja tychże wyścigów. Sprawozdawca pozostał jednak przy mikrofonie i dalej zdawał sprawę z przebiegu wyścigów, podczas gdy stacja już dawno nadawała muzykę Opowiadanie speakera oraz przeraźliwy turkot gonących samochodów utrwalono w wydziale technicznym stacji na płycie wojskowej. Potem nadano wieczorem to, co w południe utrwalono na płycie. tak, że kilka godzin później słuchacze mogli w dalszym ciągu przeżywać akustyczny przebieg wyścigów.

Wypadek ten uwydatnia bardzo dokładnie. dlaczego stacje niemieckie przystąpiły do produkcji własnych płyt gramofonowych. W razie, gdy gdziekolwiek dzieje się coś ważnego, a stacja czy to ze względów technicznych, czy też programowych nie jest w stanie przystąpić do natychmiastowej transmisji, może utrwalić wszystko na płycie wojskowej i nadać przez radjo w odpowiednim i dogodnym momencie.

Produkcja tych płyt umożliwia stacjom dawanie interesujących kronik tygodniowych i miesięcznych. Wreszcie w końcu roku można powtórzyć ważne wydarzenia społeczne które miały miejsce w ciągu roku i to w chronologicznej kolejności.

Detektyw zwyciężony — zwycięzcą

12)

— Wie pan przecież, że słyszałem rozmowę pańską w wagonie, gdzie była wzmianka o pięciu szczególnych guzikach garnituru:

— Przepraszam, mówiłem o sześciu guzikach nie o pięciu!

Znowu nie udało się Barnesowi wciągnąć Mitchela w pułapkę. Rozmyślnie wymienił pięć guzików w nadziei. że wykorzysta tę pomyłkę potwierdzając, że jest ich pięć, by nie być zmuszonym wyjaśniać braku szóstego, który Barnes; jak mu się wydawało; miał w kieszeni.

— A prawda! Mówił pan o sześciu. Teraz przypomniałem sobie! — potwierdził. — Przyzna pan że ciekawość moja zobaczenia ich była uzasadniona — oczywiście, radbym je móc rozpoznać w danym razie.

— Zamiar to wielce chwalebny. Drogi panie! Powiedziałem, że możesz mnie pan odwiedzać każdej chwili i pytać o wszystko. Czemuż nie poprosiłeś pan, bym pokazał guziki?

— Byłoby to istotnie lepsze. Proszę niniejszem

— Zechciej pan tedy obejrzeć!

Barnes chwycił kamizelkę i zdumiony ujrzał sześć guzików, trzy z profilem Julji, a trzy Romea. Zodowolniło go to badanie, gdyż guziki były najzupełniej podobne do schowanego w kieszeni.Lecz człowiek. tak niezmiernie przezorny.mógł skłamać, twierdząc, że garnitur składa się z sześciu guzików gdy w rzeczywistości było ich siedm Uznał, że trzeba zadać parę pytań o guziki.

— Są prześliczne i jedyne może w swym rodzaju. Nie słyszałem dotąd, by kamei używano za guziki. Wspomniałeś pan, że zostały wykonane specjalne dla pana

— Tak jest, wykonano je dla mnie i jest to niezwykła próba cięcia kamienia. Ale kamee są mniej rzadkie. niż pan sądzi, chociaż noszą je zazwyczaj kobiety. Był to istotnie kaprys pewnej damy. któremu zawdzięczają istnienie swoje. Ja sam nie byłbym nigdy:

— Na miłość boską! — wykrzyknął Barnes. — Te profile Romea są pańskiemi portretami i posiadają wielkie podobieństwo.

— Ach. zbadałeś to pan, widzę!

— Tak, a profile Julji są kopjami tego portretu.

Barnesa ogarnął niepokój, gdyż jeśli guziki były portretami .a ten, który miał w kieszeni, był także portretem damy na sztaludze tedy istniał pomiędzy niemi związek.

— Jest pan niespokojny, panie Barnes! — rzekł Mitchel, patrząc bystro na detektywa. — Cóż się stało?

— Nie jestem wcale niespokojny.

— O tak! Wzburzył pana widok tych guzików A teraz proszę mi wyjawić powód dla którego przyszedłeś pan do mnie dzisiaj?

— Mr. Mitchel! Proszę mi przedtem odpowiedzieć na jedno pytanie. Ale ostrzegam, że trzeba to rozważyć należycie. Ile guzików sporządzono do garnituru?

— Siedem! — powiedział Mitchel tak szybko, że zdumiony Barnes powtórzył:

— Siedem? Wszakże powiedziałeś pan przed chwilą, że sześć?

— Wiem dobrze. co powiedziałem i nie zapominam nigdy twierdzeń moich. Powiedziałem. że garntur składa się z sześciu guzików. Ponieważ pan teraz pytasz, ile sporządzono pierwotnie, odpowiadam: siedem. Czy to jasne?

— Tedy jeden zginął?

— Nie! Wiem gdzie jest.

— Cóż tedy znaczy, że garnitur składa się tylko z sześciu?

— Proszę przebaczyć Mr. Barnes. że odmówię na to odpowiedzi. Dałem już kilka odpowiedzi. ale nie wiem dotąd, czemu mam zawdzięczać dzisiejszą wizytę pańską?

— Zaraz powiem! — odparł detektyw, wygrywając. jak mu się wydawało, atuty — Zbadałem miejsce. gdzie popełniono wielką zbrodnię znalazłem siódmy guzik.

Nie mógł przypuszczać. że tak doświadczony i kuty na cztery nogi aktor, zadrży ze strachu i zachowa się, jak zwyczajny zbrodniarz. Atoli Michela zainteresował ten fakt, gdyż wstawszy przystąpił do Barnesa.

— Czy masz go pan może przy sobie? Rabym zobaczyć.

Barnes zawahał się na chwilę. w obawie straci guzik, dając go w ręce Mitchela, zaraz jednak spełnił jego życzenie.

Mitchel obejrzał przedmiot uważnie z miną znawcy, potem rzucił swawolnie w powietrze i schwytał.

— Mr. Barnes, — rzekł — coby to było, gdybym nie oddał panu tego guzika?

— Użyłbym natenczas siły, by go odzyskać.

— Doskonale! Byłoby to przedstawienie teatralne dla uciechy galerji. Ale w życiu normalnem sprawy mają przebieg inny. Oddaję panu po prostu guzik! — uczynił to z ukłonem. — Nie zalicza się on wcale do garnituru mego.

— Nie zalicza się do pańskiego garnituru? — powtórzył Barnes osłupiały.

— Nie. Przykro mi, że muszę pana znowu czarować, ale tak jest istotnie. Jak powiedziałem. garnitur składał się pierwotnie z siedmiu sztuk. ale na ostatnim był wizerunek Szekspira. Przyjaciółka moja nosi go jako broszkę.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Z POMORZA

Płocicz powiat sępoleński. **(Strzelanie wojaków.)** W niedzielę odbyło się strzelanie Towarz. Powstańców i Wojaków o mistrzostwo placówki i nagrody. Najlepszym strzałem zdobył godność mistrza drh prezes Klesiewski. I nagrodę drh: Dropiewski II drh. Pankau, III drh. Bonych:

Kościerzyna. (Cud natury.) Cud natury można oglądać w ogrodzie pana Żołądka w Starych Polaszkach. Jabłoń. która wiosną nie zakwitła, kwitnie obecnie w całej pełni. Ponieważ jednakże jesień już nastaje, niema nadziei, aby jabłoń nosiła owoce gdyż pierwszy przymrozek je zniszczy.

Sypniewo. Przyjęcie dzieci do I Komunji św. W niedzielę, dnia 7 września odbyło się w naszym kościele uroczyste przyjęcie dziatwy do Sakramentów św. O godzinie 9,30 zebrały się dzieci w plebanji. skąd wyruszyła piękna procesja w towarzystwie Kat. Stow. Młodzieży Polskiej, z sztandarem swym i chorągwiami kościelnemi przy dźwiękach pieśni „Kto się w opiekę" do kościoła. Tu odbyło się uroczyste nabożeństwo. odprawione specjalnie na intencję dzieci. Podczas nabożeństwa odmawiały dzieci głośno modlitwy przygotowujące je do godnego przyjęcia Sakramentu i śpiewały pieśni na cześć Przenajśw. Sakramentu. Przed samą Komunją św. przemówił ks. administrator Lewandowski do dziatwy. przypominając jej tę ważną chwilę i odbierając od niej przyrzeczenia. Po nabożeństwie nastąpiło rozdanie obrazkow pamiątkowych, poczem wróciły dzieci w uroczystej procesji do plebanji, gdzie częstował ich ks. administrator kawą i plackiem.

Szlachetna Kamionka powiat gniewski. **(Otwarcie Ośrodka Zdrowia.)** W niedzielę dnia 7 bm odbyło się w naszej miejscowości uroczyste otwarcie i poświęcenie Ośrodka Zdrowia Powiatowej Kasy Chorych Dyrektor Kasy Chorych p Wiśniewski zapoznał zebranych z zadaniami Ośrodka Zdrowia. Wspomniał, że dążenia gniewskiej Kasy Chorych idą w kierunku tworzenia kilka ośrodków w powiecie W Ośrodku Zdrowia w Szlachetnej Kamionce będą przyjmowali lekarze dwa razy w tygodniu, pozatem będzie czynna poradnia przeciwgruźlicza i przeciwjaglicza z badaniem lekarskiem, każda narazie po jednej godzinie tygodniowo. Zależnie od funduszów i zainteresowania się społeczeństwa poradniami będą poradnie częściej w tygodniu czynne Po przemówieniu dyrektora Kasy Chorych lekarz powiatowy pan Dr Kamiński dokonał otwarcia nowej placówki zdrowia. Następnie przemówił w kilku słowach ks proboszcz Bartkowski z Nowego dając dwa przykłady. jakto z powodu braku natychmiastowej pomocy fachowej nie dało się uratować dwie młode osoby. poczem nastąpiło poświęcenie

Piaseczno, powiat gniewski. **(U stóp Marji.)** W powiecie gniewskim, niedaleko Gniewu, leży mała wioska Piaseczno. znana z cudownego objawienia się Matki Bożej. Co roku w święto Narodzenia Matki Najświętszej ściągają tłumy pątników do Piaseczna gdzie na jednej ze starych lip objawiła się według opowidań starców Matka Boska z Dzieciątkiem Jezus na ręku. Lud pomorski, doznawszy niejednokrotnie dużo łask od Niebieskiej Królowej, spieszy do Jej stóp, by błagać o nowe łaski. Odpust niedzielny ściągnął do cichej wioski około 20000 wiernych. Ulice i przyległe pola przepełnione były ludnością która przybyła z najodleglejszych stron Pomorza najrozmaitrzemi środkami komunikacyjnemi.Pięknie przybrany kościół nie mógł wszystkich pomieścić to też na cmentarzu słuchano Mszy św. Cudowna Matka Boska otoczona licznemi wotami, patrzała na lud korny z niebiańską radością. Kościółek gotycki był formalnie oblężony przez tłumy, od tych, którzy chcieli docisnąć się do Matki Cudownej. nad której głową widnieje napis „Regina Codorum". Po mszy św wyszedł ks Baniecki z kazaniem. Lud wierny wysłuchawszy go w skupieniu, ruszył ku studzience. Jak wiadomo bowiem, na miejscu, gdzie było objawienie zbudowali wierni kapliczkę obok studzienki z której czerpią wodę Pod baldachimem szedł ksiądz z złotą monstrancją za nim wierni. Cała lesista polana zapełniła się wiernymi. Gdy ozwała się sygnaturka pod drzewem, lud padł na kolana, wołając w duszy: „Wielbij duszo moja Pana".

Z mosiężnych trąb dzielnych żołnierzyków, wychodziły podczas mszy św dźwięki czarowne. uroczyste, a tak piękne, że mimowoli w oczach nie strudzonych pątników. perliły się łzy. Z kolei śpiewał piasecki chór kościelny. Po mszy św. rozeszły się tłumy wiernych, pokrzepionych na duszy. Przy tej okazji dodać należy, że parafję założono w 13 wieku a kościół zbudowano w 14 wieku. Jako pielgrzymi bawili w Piasecznie Albrecht Radziwiłł, Michał Zamoyski. królowie Stanisław Leszczyński. Jan Sobieski i inni

Subkowy. (Nieszczęśliwy wypadek) Onegdaj zdarzył się tu nieszczęśliwy wypadek, którego ofiarą padł niejaki J, urzędnik z Gdańska. Motocykl. którym jechał uderzył w jadący z przeciwnej strony wóz i rozbił się. Właściciel jego doznał dotkliwych obrażeń. Nieszczęśliwą ofiarę wypadku zajął się lekarz

Karwia. (Wyłowienie zwłok) Wyłowiono tu z morza zwłoki studenta Uniwersytetu Jagiellońskiego Stanisława Młynarkiewicza. który tydzień temu zastrzelił swą narzeczoną a sam się utopił.

Tczew. (Sensacyjne aresztowanie.) Policja śledcza aresztowała z nakazu sędziego śledczego najpierw pana Władysława Orcholskiego właściciela będącego w upadłości składu bławatów i prezesa Rady Nadzorczej „Arkony", a następnie syna jego. dyrektora Arkony pana Kazimierza Orcholskiego. Obaj aresztowani zostali odstawieni do dyspozycji Sądu Powiatowego w Tczewie. Śledztwo prowadzić będzie pan sędzia Recław p prokurator Łepki. Aresztowanie pozostaje podobno w związku z akcjami należącemi do majątku upadłej firmy „W Orcholski", które zaginęły.

Łasin (Zatrucie grzybami.) Rodzina Łasińskich zamieszkała przy ulicy Zamkowej po spożyciu grzybów nazbieranych przez ojca tejże rodz. zachorowała tak poważnie, że 6 letnie dziecko zmarło. Ojca przewieziono w stanie ciężkim do tutejszego szpitala Ocaleni zostali tylko dwoje dzieci, będące w czasie spożycia grzybów w szkole

Puck. (Rozbudowa portów w Helu i w Jastarni.) W porcie helskim prowadzone są obecnie w przyśpieszonem tempie roboty nad przedłużeniem obydwóch molo, zamykających port. Przedłużone one będą o 150 metrów kosztem 250000 zł.

Przedłużenie nabrzeży po obu stronach powiększy wielokrotnie głębokość portu na Helu i pozwoli swobodnie zawijać do tego portu największym kutrom rybackim i statkom żeglugi przybrzeżnej.

Równocześnie prowadzone są nadal intensywne roboty w porcie Jastarni, które doprowadzą go do stopnia pełnej używalności dla statków przybrzeżnych i rybackich.

Tak na Helu jak i w Jastarni prace prowadzone są wyłącznie polskim taborem pogłębiarskim. który pod względem technicznym jest obecnie bez zarzutu.

Gdynia. (Linje trolejbusowe m: Gdyni między Chylonją i Orłowem.) W najbliższym czasie uruchomione będą w Gdyni prace przy budowie linij trolejbusowych między Gdynią miastem a Chylonją z jednej a Orłowem z drugiej strony. Fundusze na te roboty będą czerpane z pożyczki szwajcarskiej.

Gdynia. (Większa kradzież) Przytrzymany został Kowalewski Józef bez stałego miejsca zamieszkania, za kradzież walizki biżuterji i 1500 zł

Grudziądz (Aresztowanie uczestników manifestacyj toruńskiej.) W związku z niedzielnemi zajściami w Toruniu na wiecu „Centrolewu" aresztowanych zostało 14 osób z Grudziądza między innemi aresztowano Rusinka, Nadażyńskiego. Kiersznowskiego, Górnego, Górskiego i Cieszyńskiego należących do PPS-u. Dalej aresztowano w Grudziądzu 15 osób. wśród których wymienić należy nazwisko robotnika Hinza, komendanta bojówki PPS. Przewidziane są dalsze aresztowania.

Plesewo powiat grudziądzki. **(Pożar)** W ubiegły piątek spalił się kołodziejowi Szarkowi stóg żyta. Pożar spowodował jego nieletni chłopiec. bawiący się blisko stogu zapałkami. Dzięki energicznej pomocy sąsiadów ogień zlokalizowano i przez to uniknięto poważniejszych strat Stóg nie był zabezpieczony.

Pelplin. Wypadek z motocyklem. W piątek 12 bm., wieczorem adjunkt w Dyrekcji Kolei w Gdańsku p. Antoni Jagoszewski wpadł na szosie między Subkowami a Gręblinem na wóz nieoświetlony. Motocykl się rozbił, a p. J. odniósł na głowie i przy oku lżejsze rany od potłuczenia. Somachód przypadkowo przejeżdający zabrał rannego i zawiózł go do szpitala w Pelplinie, gdzie musiał pozostać dla wyleczenia ran. Do kogo należał wóz. który spowodował wypadek, nie można było narazie stwierdzić.

— **Egzamin organistów.** Egzamin tegoroczny dla organistów niewykwalifikowanych, chcących uzyskać lepszy stopień egzaminu, odbędzie się 11 i 12 listopada br.. Zgłoszenia. do których trzeba załączyć życiorys własnoręcznie napisany, świadectwo moralności miejscowego ks. proboszcza i poświadczenie, wykazujące sposób przygotowania fachowego, należy przesłać najpóźniej 4 tygodnie przed terminem egzaminu na ręce przewodniczącego komisji egzaminacyjnej ks. kanonika dr. Michalskiego w Pelplinie.

Toruń (Zaginięcie dziewczyny) Do komisarjatu policji zgłosiła się E. Szydłowska, zamieszkała przy ulicy Winnica 18, powiadamiając władze o zaginięciu kuzynki swej Wandy Wojnowskiej 16 letnia Wojnowska oddaliła się dnia 4 bm z jej mieszkania i znikła bez śladu. Władze bezpieczeństwa wszczęły natychmiastowe poszukiwania za zaginioną

Toruń. Organizacja Emerytów:) Otrzymujemy następującą odezwę: W dniu 1 sierpnia br z wyłonionej — przez Stowarzyszenie Emerytów Państwowych w Toruniu komisji ukonstytuował się w Toruniu tymczasowy zarząd okręgowy Związek Emerytów Państwowych, składający się z pp em. radcy skarbowości Józefa Ratajskiego jako prezesa. em. nadkom: p Sylwestra Parzyboka jako sekretarza. em: kap: Machnikowskiego jako skarbnika i em: sekr: poczt: Dąbrowskiego jako czł:

Celem tymczasowego Zarządu Okręgowego jest stworzenie silnej organizacji przez zjednoczenie istniejących już na terenie województwa pomorskiego poszczególnych kół, powołanie do życia nowych i prócz innych, przedewszystkiem obrona interesów poszczególnych członków władz państwowych etc. Niewątpliwą bowiem rzeczą jest. że jedynie i wyłącznie silne organizacyjne ze społy mają możność przeprowadzenia swoich postulatów i uzyskania posłuchu

Dla urzeczywistnienia powyższego zamiaru prosimy wszystkie już istniejące stowarzyszenia czy Koła Emerytów Państwowych, zespolić się w okręg. zaś w miejscowościach, w których emeryci dotychczas się nie stowarzyszyli, powinny powstać nowe placówki tej organizacji.

Tymczasowy zarząd okręgowy prosi o podjęcie inicjatywy w powyższym kierunku przez chętnych i gotowych d opracy organizacyjnej emerytów. przyczem zarząd okręgowy zapewnia swoją pomoc o ile tego zajdzie potrzeba.

Zorganizowane już koła prosimy o niezwłoczne zgłoszenie gotowości przystąpienia do okręgu którego tymczasowy zarząd odwrotnie prześle regulamin oraz warunki przyjęcia po myśli obowiązującego statutu Związku Emerytów Państw.

Po załatwieniu formalności przyjęcia odnośnych i gotowych do pracy organizacyjnej emeryne zebranie delegatów celem wyboru definitywnego zarządu okręgowego i wytknięcie kierunku dalszych prac.

Bydgoszcz. (Wspaniały wiec Stronnictwa Narodowego.- Piątkowy wiec Stronnictwa Narodowego zgromadził, mimo rozpaczliwych machinacyj miejscowych sanatorów w celu powstrzymania obywatelstwa od udziału, ponad 1200 uczestników. Po zagajeniu przez p A B Lewandowskiego, wygłosił były poseł pan redaktor Stefan Sacha znakomicie opracowany referat, w którym uwypuklił na podstawie dokumentów politykę obozu pomajowego i fatalne jej skutki dla kraju i państwa. Przechodząc do sprawy wyborów, mówca zaznaczył. że będą one walką o uzdrowienie stosunków w Polsce i o uwolnienie Polski z pod zgubnych wpływów Piłsudczyzny. Gdy przebrzmiały owacyjne oklaski jakiemi nagrodzono to wspaniałe przemówienie, zabrał głos redaktor Gazety Bydgoskiej pan Petrycki, następnie zaś przemawiało kolejno kilku sanatorów. Gdy jeden z nich, rotmistrz Dudziński. nawoływał do stworzenia wspólnej listy polskiej przeciwko Niemcom. odpowiedziano mu z łona wiecowników, że nie komu innemu, lecz właśnie sanacji zawdzięczają Niemcy z ostatnich wyborów 3 mandaty na Pomorzu. a ostatnio jeden mandat w okręgu gnieźnieńskim. Rządy sanacyjne chciały zawrzeć z Niemcami uwomę likwidacyjną i traktat handlowy, a teraz sanatorzy nawołują do zgody widząc, że stracili do reszty zaufanie w społeczeństwie. Wkońcu jeszcze sam referent pan Sacha, odpowiadał wysłannikom sanacji zbijając ich wywody i argumenty. a oklaski i brawa, jakie towarzyszyły jego słowom dały niezbity dowód, że w Bydgoszczy sanacja przegrała raz na zawsze.

ROZMAITOŚCI.

Anegdoty i prawda o sławnych ludziach.

Eugenjusz Sue po wydaniu cieszących się w swoim czasie olbrzymim rozgłosem Tajemnic Paryża zyskał ogromną sympatję wśród najuboższych warstw ludności paryskiej, której nędzę z wielką plastyką w tym utworze opisał.

Gdy pewnego wieczora powrócił do mieszkania, znalazł ku swemu przerażeniu wiszące w przedpokoju zwłoki pewnego gałganiarza. W zasygłej ręce denat trzymał kartkę z napisem: „Odbieram sobie życie z rozpaczy. Za miejsce dla samobójstwa wybrałem Pański przedpokój, ponieważ sądziłem. że śmierć lżejszą mi będzie pod dachem człowieka, który nas otacza swą miłością i opieką".

Metternich był z usposobienia małomówny i nie lubił ludzi gadatliwych. W czasie kongresu wiedeńskiego zdarzyło się pewnego razu, że obok niego zajął miejsce pewien wielce wymowny dyplomata francuski, którego nadmiernie żywa gestykulacja denerwowała Metternicha.

Gdy miał już dość niespokojnego sąsiada, w sposób szorstki zwrócił mu uwagę. że niespokojne ruchy jego rąk mocno mu zawadzają. Zawstydzony Francuz począł się tłumaczyć:

— Tak tu jest ciasno, że doprawdy nie wiem gdzie mam ulokować swe ręce

— Najlepiej na ustach; — brzmiała odpowiedź

Rekord reportażu.

Rekordowy lot Costesa i Bellonte'a dostarczył jeszcze innych bardzo ciekawych rekordów, mianowicie rekordów reportażu. W chwili gdy lądowali na lotnisku Curtis Field w Nowym Jorku ustawione w Paryżu na dachu francuskiego Automobil - Klubu gigantofony rozgłosiły przeniesione drogą radjową owacje tłumów amerykańskiej publiczności, a w ciągu 27 sekund od chwili wylądowania aparatu, w Paryżu mieli dokładną relację o tym fakcie, a po upływie 20 minut. w 25 minut po północy już na ulicach Paryża ukazały się specjalne dodatki dzienników. podające dokładne infromacje o entuzjastycznem powitaniu lotników francuskich w Nowym Jorku.

Drukiem drukarni „Dziennika Pomorskiego"
Wł. J. Schreiber, Chojnice

CHOJNICE I POWIAT

Chojnice, dnia 16. września 1930 r.

Regulamin biegu na przełaj o puhar p. Rudnika

W biegu na przełaj obowiązuje poniższy regulamin:

1 Bieg odbędzie się 21 września o godzinie 13-tej
2 Start i meta przy domu fundatora p Rudnika
3 Trasa wynosi okrągłe 2800 metrów
4 Podczas biegu obowiązują przepisy Polskiego Związku Lekko- atletycznego
5 Każdy zawodnik musi być ubrany w kostjum lekkoatletyczny ze znakiem SMP na piersiach
6 Zawodnik który przerywa taśmę jako pierwszy, zdobywa puhar na własność po trzykrotnem zdobyciu
7 Puhar aż do ostatecznego rozstrzygnięcia zostaje w przechowaniu w stowarzyszeniu z które go zdobywca pochodzi
8 Badanie zawodników odbędzie się o godzinie 11 w szkole gdzie wszyscy zawodnicy się stawić powinni. Bez badania lekarskiego nikt do biegu dopuszczony nie będzie. Orzeczenie lekarskie jest dla Okręgu obowiązujące.

Zawodnicy, którzy nie będą przestrzegali jakkichkolwiek z powyższych przepisów, zostaną zdyskwalifikowani. To samo odnosi się do tych którzy nie będą się stosować do wyznaczonej trasy.

Trasa biegu o puhar pana Rudnika (2800 mtr) W biegu na przełaj, który organizuje okręg chojnicki trasa biegu prowadzi: start rozpocznie się przed domem pana Rudnika. skąd zawodnicy po biegną częścią ulicy Młyńskiej, ulicą Mickiewicza do cmentarza żydowskiego Tam zboczą na ulicę Wysoką skąd drogą polną przez pola zakładowe, trasa biegnie do szosy blisko cmentarza. Następnie szosą w kierunku pl. Jerzego i Kr. Jadwigi ulicą Gdańską. Koło sklepu pana Balzer Borisa zawodnicy skręcają i biegną w zdłuż chodnika i znowu przy hotelu pana Kaletty kierują się w stronę ulicy Młyńskiej, gdzie meta będzie przy domu pana Rudnika. Tu odbędzie się zakończenie i rozdanie nagród.

Zabójca śp. Mięsikowskiej,

Paweł Kaszubowski, powrócił wczoraj popołudniu do tutejszego więzienia sądowego. gdzie będzie oczekiwał rozprawy sądowej, która w najbliższych dniach się odbedzie Kaszubowski przebywał 6 tygodni w Zakładzie Psychjatrycznym w Kocborowie celem zbadania jego stanu umysłowego. Prawdopodobnie jest on w pewnym stopniu niepoczytalny, jednakże kara za czyn popełniony go nie minie. Kaszubowskiemu zarzuca akt oskarżenia zwykłe zabójstwo.,

Z życia pomocników handlowych

Na ostatniem zebraniu Towarzystwa Handlowców, na którem przewodniczył prezes p Markiewicz. przyjęto jako nowych członków pp Rozentretera, Weilandta i Bratza. Następnie omawiano zakup sztandaru, i w czasie dyskusji Towarzystwo przyszło do wniosku, że zamiast sprawić sztandar należy urządzić letnisko w Charzykowie. Wszyscy członkowie uchwalili jednogłośnie pobudować domek o 6 pokojach W domu mieścić się będzie szatnia i inne niezbędne na letnisku ubikacje. jak sypialnia, jadalnia ect. Budowę rozpocznie się z wiosną przyszłego roku. Kosztorys przewiduje 3 — 500 zł Towarzystwo zostanie sądownie zapisane. Z okazji ślubu pewnego rzłonka uchwalono wysłać prezent (rzeźba Chrystusa)

Projektuje się urządzenie wieczoru oświatowego. zwiedzanie Zakładów Przemysłowych w miejscu, w tem jedyną fabrykę sieci rybackich na Pomorzu, oraz urządzanie wieczorów dyskusyjnych na aktualne i zawodowe tematy. Po omówieniu całego szeregu spraw natury wewnętrznej prezes zamknął zebranie.

Kino Nowości

wyświetla dziś w środę o godzinie 8,15 wzruszający dramat życiowy pod tytułem „Grzechy Ojców" Olśniewający popis największego aktora charakterystycznego,Emila Janings'a,który w filmietym występuje, jako kelner w luksusowym hotelu, przemytnik alkoholu, wreszcie jako stary samotny, sterany życiem człowiek. Streszczenie: Po śmierci żony swej Anny, emigrant niemiecki, Wilhelm Spengler ożenił się z kelnerką, Gretą Blanke, na skutek czego córka jego, Mary opuściła dom ojca. Po uchwaleniu prohibicji, Spengler, który był restauratorem, pragnąc dać wykształcenie i zbytek ukochanemu synowi swemu Tomowi jął się szmuglu alkoholu, zdobywając kolosalny majątek. nie znajdując jednak szczęścia w pożyciu domowem.

Jeden z transportów, jaki Spengler otrzymał w przeddzień powrotu syna z uniwersytetu, okazał się zatruty. Młody Spengler, pijąc alkohol fabrykacji ojca, stracił wzrok. Złamany nieszczęściem Spengler, którego potajemną gorzelnię tegoż dnia odkryła policja, nie zaprzeczył oskarżeniu i odsiedział karę więzienną Po opuszczeniu więziena Spengler powrócił do swego dawnego zajęcia. był bowiem niegdyś kelnerem, i wyjechał do małej miejscowości kuracyjnej, gdzie w ogródku hotelowym został usługującym. Tu spotkał się znów i połączył z córką swą i synem.

Wzmocniona orkiestra — Ceny zwykłe.

Pasterka w Lourdes.

Pod powyższym tytułem wystawi Koło Rodziny Policyjnej w dniu 5 października na sali hotelu Centralnego w Chojnicach sztukę religijną stosowną na czas różańcowy. „Pasterka w Lourdes" dotąd jeszcze nie ukazała się na Pomorzu, a grana na dalekiej obczyźnie wśród polskiej emigracji wywoływała wśród widzów niebywały entuzjazm. Sztuka ta w 5 aktach rokuje niebywałe powodzenie tem bardziej, że zespół amatorski dobrany jest do sztuki. W sobotę dnia 4 października odbędzie się próba generalna, a pożądanem jest, aby temsamem zadokumentować swe uczucia stawienie. ‚Rodzina Policyjna" żywi nadzieję, że społeczeństwo katolickie nietylko Chojnic, ale i okolicy tłumnie przybędzie na przedstawienie, aby temsamem zadokumentować swego uczucia religijne naszego społeczeństwa katolickiego.

Powiat

Zapędowo. Onegdaj w obecności miejscowego prezesa Kółka Rolniczego p. Czarnowskiego przeprowadzili **inspekcji konkursowej uprawy kartofli** pp. inż, Świerzyński z Torunia i pow, instruktor rolny p. Ścibor - Marchocki. Stan ziemiaków na poletkach przedstawia się bardzo dobrze. Zainteresowanie młodzieży pracą w sekcji jest również duże jak i w innych wioskach

Czersk. (Skazanie groźnego bandyty i jego kochanki.) Przed Sądem Okręgowym w Chojnicach odbyła się we wtorek dnia 16 bm rozprawa przeciwko włamywaczowi Janowi Górznemu, karanemu kilkakrotnie za kradzieże z włamaniem. Razem z nim zasiadywała na ławie oskarżonych jego kochanka Marta Radke, jak on bez stałego miejsca zamieszkania. Akt oskarżenia zarzucał Górznemu 8 kradzieży z włamaniem w Czersku i okolicy. Radke'go oskarża się o popleczn. we wszystkich wypadkach i o podanie policjantowi fałszywego nazwiska.

Górzny przyznaje się do 6 kradzieży, zaprzecza natomiast 2 włamaniom, co do których nie zdołano skradzionych przedmiotów przy aresztowanym odnaleźć. Przyznał się do kradz. na szk. lekarza dr Zielińskiego, Kopiszki, starszego posterunkowego Rumińskiego, restauratora Looka. robotnika Piotra Konopki i robotnika Teodora Plechty z Piastoszyna. Zaprzecza kradzieży na szkodę kupca Franciszka Szczepańskiego i robotnika Berenta z Dąbrowy. Twierdzi, że był sam i że jego kochanka nie współdziałała w kradzieży oraz twierdzi, że o popełnionych przez niego kradzieżach nie wiedziała. Pan prokurator wniósł dla Górznego 2 i pół roku więzienia za 8 kradzieży, dla Radkowny zaś o 1 rok więzienia za poplecznictwo i 14 dni aresztu za podanie fałszywego nazwiska. Sąd po naradzie skazał Górznego na karę więzienia przez 3 lata i 6 miesięcy, Radkównę zaś na 5 miesięcy i 14 dni więzienia.

Będźmierowice. W ubiegłą niedzielę odbyło się w wiosce naszej zebranie Kółka Rolniczego. któremu przewodniczył p. prezes Babiński. Referat o zasiewach jesiennych wygłosił p. Ścibor Marchocki, instr. rolny, Po przemówieniu prelegenta wywiązała się ożywiona dyskusja. Następnie omówiono sprawy bieżące. podatkowe i zakupu wspólnego nawozów sztucznych.Ogólnie biadano nad katastrofalnie niskiemi cenami za produkta rolne. Następne zebranie Kółka odbędzie się 5 października o godzinie 16 w lokalu zebrań.

Z Pomorza

Sępólno. Zebranie Towarzystwa św Wincente go a Paulo odbyło się w ubiegłą środę 10 bm w sali Domu Katolickiego. Po zagajeniu przez ks. proboszcza Grudzińskiego odczytano protokół z ostatniego zebrania Ks. proboszcz G mówił następnie szeroko na temat: „Akcja Katolicka", podkreślając przedewszystkiem bliźniego. Po skończonym referacie zajęto się stwierdzeniem stanu kasy, z której wydano ostatnio przeszło 150 zł na zakup odzieży itp. dla ubogich. Wkońcu w wolnych głosach omawiano sprawę urządzenia wenty

Pelplin. Z diecezji. JE. Najprzew. Ks, Biskup Sufragan Dominik konsekrował w Swarzewie w niedzielę. 14 bm., w którym przypadał odpust Narodzenia Matki Boskiej, kościół pod jej wezwaniem. Kazanie wygłosił ks. kanonik Kurowski.

Giełda bydlęca

Poznań, dnia 16. IX 1930.

A. Woły: **Bydło:**	
a pełnomięsne wytuczone woły, najwyżej wartości rzeźnej, niezaprzęgane	140—146
b) pełnomięsne wytuczone woły od 2 — 3 lat	130—136
B. Stadniki:	
a) pełnomięsne, wyrosłe, najwyższej wartości rzeźnej	126—132
b) nietuczone	110—120
c) miernie odżywione młodsze i dobrze odżywione stare	098—106
C. Jałowki i krowy:	
a) pełnomięsiste, wytuczone jałówki, najwyżej wartości rzeźnej	132—144
b) pełnomięsne, wytuczone krowy najwyższej wartości rzeźnej do lat 7	116—130
c) starsze wytuczone krowy i mniej dobre młodsze krowy i jałówki	100—110
d) miernie odżywione jałówki	100 - 108
e) liche odżywione krowy	70— 80
Cielęta:	
b) najprzedniejsze cielęta tuczone	160 —170
c) średnio tuczone cielęta i najprzedniejsze ssaki	150—156
d) mniej tuczone cielęta i dobre ssaki	140 - 146
e) liche ssaki	120—130
Owce:	
Opasy chlewne.	
a) jagnięta tuczne i młodsze skopy tuczne	120—140
b) starsze skopy tuczone, liche jagnięta tuczone i dobrze odżywione młode owcy	106—116
c) miernie odżywione skopy i owce	000—000
Swinie:	
a) tuczone ponad 150 kg. żywej wagi	—
b) pełnomięsne od 120 do 150 kg. żywej wagi	188 - 192
c) pełnomięsne od 100 do 120 kg. żywej wagi	176 -184
d) pełnomięsiste od 80 do 100 kg. żywej wagi	166—172
e) mięsne świnie ponad 80 kg.	156—160
f) maciory i późne kastraty	150—156

Przebieg targu bardzo spokojny.

Giełda bydlęca

Gdańsk, dnia 16. IX. 1930 r.

(Ceny za 50 kilogram żywej wagi.)

A. Woły: **Bydło**		Gulden
a) pełnomięsne wytuczone woły, najwyższej wartości rzeźnej	1. młodsze	42—43
	2. starsze	—
b) pełnomięsne	1. młodsze	36—40
	2. starsze	--
c) mięsne		—
d) miernie odżywione		—
B. Stadniki:		
a) młodsze pełnomięsne. najwyższej wartości rzeźnej		40—42
b) pełnomięsne		33—36
c) mięsne		30—32
d) miernie odżywione		—
C. Krowy:		
a) młodsze, pełnomięsne, najwyższej wartości rzeźnej		39—40
b)pełnomięsne		33—36
c) mięsne		23—26
d) miernie odżywione		do 20
D. Jałówki:		
a) pełnomięsne, najwyższej wartości rzeźnej		43—45
b) pełnomięsne		37—40
c) mięsne		33—36
Cielęta		
a) najprzedniejsze cielęta tuczone		—
b) najprzedniejsze ssaki		68—70
c) średnio tuczone cielęta i średnie ssaki		57—60
d) liche ssaki		35—40
Owce		
a) jagnięta tuczone i młodsze skopy tuczne		—
b) starsze skopy tuczone, liche jagnięta tuczone i dobrze odżywione młode owce		43—45
c) mięsne owce i skopy		38—40
Swinie		
a) tuczone ponad 150 kg. żywej wagi		59—60
b) pełnomięsne od 120—150 kg.żywej wagi		56—58
c) pełnomięsne od 100—120 kg. żywej wagi		55—56
d) pełnomięsne od 80—100 kg. żywej wagi		53 - 55
e) mięsne świnie 60—80 kg. żywej wagi		
f) mięsne goniżej 60 kg. żywej wagi		—
g) maciory i późne kastrety		52—55

RUCH w TOWARZYSTWACH

SMP Męskie. Dziś o godzinie 6,15 rozpocznie się bieg treningowy. Wszystkich którzy chcą brać udział w biegu uprasza się o przybycie o godzinie 6 do ks patrona. Zarząd.

Baczność SMPż. Dziś w środę o godzinie 8-ej wieczorem zebranie zarządu w szkole żeńskiej. Stawienie się wszystkich drh. zarządu koniecznie pożądane.

Sprawie służ! Wiceprezeska

Druchnom SMP podaje się do wiadomości. że koszta czwartkowej wycieczki wynoszą 4 zł Druchny chcące brać udział zechcą się zgłosić dziś o godzinie 8 wieczorem w szkole powszechnej celem złożenia gotówki

Baczność Powstańcy i Wojacy! Nadzwyczajne zebranie miesięczne odbędzie się w środę dnia 17 września o godzinie 8 wieczorem w salce pana Seydy. Na porządku dziennym ważne sprawy dla tego gremjalne przybycie konieczne

Wolność! Zarząd

Wydział czeladników ślusarskich przy Cechu Ślusarskim w Chojnicach. W środę dnia 18 bm. odbędzie się zebranie w lokalu p. Richtera.

Towarzystwo Kupców Samodzielnych Chojnice Jutro dnia 17 bm o godzinie 20 w lokalu pana Wegenki (dawniej Priepe) odpędzie się nadzwyczajne zebranie Towarzystwa z związku z uchwaleniem kredytów dla kupiectwa na Pomorzu.

Pomorski Związek Osadników Rolnych Koło Pawłowo. W sobotę dnia 20 bm o godzinie 8 wiecz w lokalu pana Gańczy w Pawłowie odbędzie się zebranie. na które zaprasza członków

Zarząd Powiatowy.

W związku z rozporządzeniem o zakazie wywozu surowca pierza i puchu

powstała w Poznaniu przy ul. Naramowickiej 43 wielka spółka akcyjna pod firmą „Zjednoczony Polski Przemysł Przeróbczy Pierza i puchu Spółka Akcyjna".

Spółka ta przerabia we własnych nowoczesnych zakładach surowe pierze i puch, oczyszcza. odkaża. sortuje, wyrabiając w ten sposób produkt standaryzowany. Wspomniana firma kupuje wszelkiego rodzaju pierze i puch, począwszy od najtańszego pierza tj. kurzego, aż do najlepszego gęsiego i kaczego oraz puch, płacąc najwyższe ceny.

Oprócz tego uruchomiła Spółka osobny dział sprzedaży pierza i puchu higienicznie przerobionego na wzór zagraniczny. Jak wiadomo, pierze nieprzerobione jest wysoce niehigieniczne, zawiera domieszki szkodliwe dla zdrowia, wydzieliny drobiu. ślady krwi, całe ognisko chorób zakaźnych.

Pierze przerobione nie jest droższe od pierza surowego, jeżeli się uwzględni, że kupując surowiec płaci się za odpadki i zanieczyszczenia, które częstokroć stanowią 30 — 40 proc. zawartości. Kupując pierze przerobione higienicznie. płaci się faktycznie tylko za pełnowartościowy towar.

ROZMAITOŚCI.

Latająca herbatka nad Londynem.

Towarzystwo dróg powietrznych imperjum „Imerial Airways" w Londynie urządza letnie loty pasażerskie nad Londynem w piątki, soboty i niedziele popołudniu. Ostatni z tych ciekawych lotów odbędzie się 28 września rb. Start następuje z lotniska w Croydon. Lot na wielkim samolocie trzysilnikowym 20-osobowym „Silwer Wing" trwa pół godziny. W ciągu tego czasu samolot zdąży zatoczyć koło nad wielkim Londynem i przelecieć linję średnicową. Podczas lotu w samolocie podają herbatę z konfiturami i ciasteczkami. Taka latająca herbatka kosztuje od osoby 2 funty i 2 szylingi (90 zł)

Fałszerze pieniędzy z przed 2000 laty.

Od dłuższego już czasu przeprowadzane wykopaliska w Szwecji wydobyły w tym roku na światło dzienne starożytne grobowce, szczątki za budowań mieszkalnych. przedmioty sztuki, naczynia i broń ogromnej wartości naukowo - artystycznej dla historji Szwecji. Na wyspie Gotland. m. in, natrafiono na ślady najobszerniejszego zabudowania mieszkalnego starożytności północnej dotychczas nie znanej. Jest to wielka sala, długości około 60 mtr. która zdaniem uczonych stanowiła część pałacu szwedzkiego bohatera narodowego Starera Wielkiego. W sali tej znaleziono około 20 sztuk srebrnych monet. z podobizną cesarzy rzymskich z pierwszych dwóch stuleci ery chrześciańskiej, które świadczą o nawiązanych stosunkach gospodarczych pomiędzy odważnymi żeglarzami Północy a cesarstwem rzemskiem Kilka z tych monet posiadają jednak specjalną cechę, gdyż bezwątpienia są... fałszywe. Szczególnie parę sztuk z nich z podobizną cesarza Antonjusza Pobożnego zawierają wysoki procent ołowiu. A zatem, pieniądze fałszywe z przed 20 wieków. któremi kupcy rzymscy płacili za towary „przyjaciołom" Szwedom, widocznie nie doświadczonym wówczas w tym kierunku. Inne monety. nieco późniejsze, wykazują, że z czasem kupcy szwedcy nauczyli się od swych rzymskich kolegów także sztuki fałszowania nieniędzy, Przymieszka składa się ze srebra i miedzi, a monety wykonane są z dwóch krążków bitych oddzielnie i spojonych następnie płomieniem. Podobizny cesarzy są wykonane znakomicie: natomiast rysunek i napis wykazują jeszcze pewne „niedoświadczenie" fałszerzy szwedzkich.

Przetarg przymusowy

W czwartek, dnia 18. b. m. o godz. 13.30 sprzedam w Chojnicach najwięcej dającemu za gotówkę:
1 regał z książkami szkolnemi i powieściowemi.
Zbiórka licytantów w moim biurze przy ulicy Strzeleckiej 38.

Szeleziński 2150
komornik sądowy

Przetarg przymusowy

W czwartek 18. 9. r. b. sprzedam **w Pawłowie** najwięcej dającemu za gotówkę:
2 warchlaki,
2 maciory z prosiakami
7 prosiaków
1 wirówkę
20 tysięcy cegieł I. klasy.
Zbiórka licytantów o godz. 12-tej przed szkołą.
W. Kowalski
Kom. sąd. Chojnice 2153

Ogłaszajcie
w poczytnem piśmie naszem

Przetarg przymusowy

W piątek dnia 19/9. r. b. sprzedam najwięcej dającemu za gotówkę:
w Cołdankach
1 kompl. pług motorowy
3 powózki.
Zbiórka licytantów o godz. 10-tej przed majątkiem.
w Ogorzelinach
1 wirówkę
1 źrebaka
1 krowę
1 powózkę
1 lornetkę myśliwską
zbiór pszenicy z 5 mórg.
Zbiórka licytantów o godz. 12-tej przed sołectwem.
w Angowicach
1 maciorę z prosiakami.
Zbiórka licytantów o godz. 17-tej przed oberżą.
W. Kowalski
komornik sądowy
Chojnice. 2152

Przeprowadziłam się
z pl. Król. Jadwigi na pl. Jerzego nr. 1
Wielewska
akuszerka.

Przetarg przymusowy

W piątek 19. bm. sprzedawać będę najwięcej dającemu za gotówkę:
w Lubni przed sołectwem o godz. 7-mej rano
10 fur żyta, 2 warchlaki,
1 kanapę.
W Zalesie przed sołectwem o godz. 9-tej przed poł.
1 bryczkę.
W Brusach przed dworcem o godz. 12 tej w poł.
24 cbm desek 23 mm.
W Brusach w lokalu p. M. Cisewskiego o godz. 1-szej po poł.
1 parownik
10000 cegieł torfu
1 biurko, i kanapę.
W Czarnowie przy Brusach przed sołectwem godz. 5-ta po poł.
1 bryczkę, 2 szafy,
1 kanapę. 1 lustro.
W Kruszkach
w oberży p. Kuleszy o godz. 3-ciej po poł.
2 morgi kartofli.
Winkowski
komornik Sądowy. 2149

Ksawera Ginter, z domu Jeżewska zamieszkała w Łąkiem w dniu 10. IX 1930 r. **oddaliła się z mojego domu.** Ktoby kolwiek wiedział o jej pobycie, uprasza się o łaskawe doniesienie do redakcji „Dziennika Pom."
Za długi jej nie odpowiadam.
Bernard Ginter

Uwaga!
Polecam świeżo paloną
kawę
po zniżonych cenach.
Leon Landowski,
Warszawska 1.

Poszukuje się
mieszkania
1 pokój z kuchnią
najchętniej na piętrze, czyste i sympatyczne. Zgłoszenia do eksp. Dziennika Pom.

Nadszedł większy transport
tapet
Najnowsze wzory.
Księgarnia Dziennika Pomorskiego.

Zioła lecznicze
według przepisów sławnych lekarzy, przeciw chorobom żołądka, kiszek, płuc, nerwów, wątroby, nerek, pęcherza - hemoroidom, upławom, obstrukcji, kamieniom, żółciowym, kaszlowi, astmie, blednicy, sklercie, atretyzmowi, reumatyzmowi etc
Żądajcie bezpłatnej broszury pouczającej!
Adres:
Liszki - Apteka.

Suche, trwałe
cebule
(Zittauer mniejsze)
odda z miechami po 10 zł. za centnar.
Stacja Dragasz
Brunon Nickel,
Wielki Lubień, p. Grudziądz
Tel. 408.

Potrzebna od zaraz
pokojowa
z dobremi świadectwami.
Ramy 6.

Kucharka
potrzebna od zaraz z dłuższą praktyką **do kasyna Podoficerskiego 1-go Bataljonu Strzelców Chojnice.**

Dziewczyna domowa
z dobremi poleceniami może się od 1. października zgłosić.
G. Stamm,
Rynek 9, II. ptr.

Poszukuję
gospodynię
lub kucharki
i dziewczynę
do wszelkich prac domowych najchętniej ze wsi.
Smeja, Dworcowa 25.

Plecaki
oraz
walizki
poleca
Księgarnia „Dzien. Pomorskiego".

Wyciąć, wypełnić i oddać listowemu

Kwit mies. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski"	październik 1930	2,80 zł.

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy

dnia _____ 1930 r.

Wyciąć, wypełnić i oddać listowemu

Kwit mies. na zamówienie gazety.

Niżej podpisany zamawia w urzędzie pocztowym:

Tytuł gazety	Czas przedpłaty	Abon.
„Dziennik Pomorski"	październik 1930	2,80 zł.

Gazetę proszę dostarczyć mi do domu, a przedpłatę ściągnąć przez listonosza.

Imię, nazwisko i dokładny adres zamaw.:

Pokwitowanie poczty:

Z odebrania powyższej sumy kwitujemy

dnia _____ 1930

Na Jesień i Zimę
nadeszły modne nowości w obfitym wyborze.
Juljusz Schreiber
Chojnice.
Telef. 48. — Rynek 17.

Redakcja i Administracja: Chojnice ul. Człuchowska 18. — Pocztowe konto czekowe 201332 — Konto bankowe: Bank Powiatowy Chojnice, Miejska Kasa Oszczędności, Chojnice. — Telefon 44. Adres telegraficzny „Dzien. Pom." — Skrytka pocztowa 33. — Drukiem i nakładem drukarni „Dziennika Pomorskiego" w Chojnicach. Za treść odpowiedzialny: Redaktor Bonifacy Chmielewski. Wydawca Władysław Juljusz SCHREIBER.